

Hrvatski put u Europsku uniju

Uspostavljanje odnosa između Republike Hrvatske i Europske unije započinje međunarodnim priznanjem Hrvatske 15. siječnja 1992. godine. Odnosi Hrvatske i Unije intenzivirani su početkom 2000. godine osnivanjem Zajedničke konzultativne radne skupine za izradu Studije izvedivosti kao preduvjeta za početak pregovora o sklapanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP). Pregovori o SSP-u započeli su tijekom **Zagrebačkog sastanka na vrhu** šefova država i vlada zemalja članica Unije i država obuhvaćenih **Procesom stabilizacije i pridruživanja** u studenom 2000. godine. Sporazum državi potpisnici daje status potencijalnog kandidata za članstvo u Europskoj uniji. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica te Privremeni sporazum, kojim su do stupanja na snagu SSP-a regulirana trgovinska i s njima povezana pitanja između Hrvatske i Europske zajednice, potpisani su 29. listopada 2001. godine. Hrvatski sabor potvrdio je **Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju** 4. prosinca 2001. godine, a Europski parlament i 15 zemalja članica EU-a učinili su to do rujna 2004. godine. Zaključivanjem dodatnog Protokola 7, u prosincu 2004. godine, SSP je proširen i na 10 novih članica EU-a (Cipar, Češka, Estonija, Latvija, Litva, Mađarska, Poljska, Slovačka, Slovenija, Malta). Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju stupio je na snagu 1. veljače 2005. godine.

To je bio najvažniji formalni korak u procesu približavanja Republike Hrvatske EU-u prije podnošenja zahtjeva za punopravno članstvo, stjecanja statusa kandidata i otvaranja pristupnih pregovora. Hrvatski sabor 18. prosinca 2002. godine usvojio je **Rezoluciju o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji**, kojom se utvrđuje da je ulazak Hrvatske u punopravno članstvo u EU-u strateški nacionalni

cilj kojemu će u daljnjem djelovanju Hrvatski sabor davati punu i stalnu potporu. Hrvatski sabor Rezolucijom potiče Vladu da do kraja veljače 2003. godine podnese zahtjev za punopravno članstvo Hrvatske u EU-u.

Hrvatska je u Ateni 21. veljače 2003. godine podnijela **zahtjev za članstvo**, koji je prema uobičajenom postupku podnesen Vijeću EU-a, odnosno državi članici EU-a koja je u to vrijeme predsjedavala Vijećem – Grčkoj. U travnju 2003. godine Vijeće EU-a zadužilo je Europsku komisiju da izradi mišljenje o zahtjevu Hrvatske za članstvo. Komisija je Hrvatskoj 10. srpnja 2003. godine uputila Upitnik s 4560 pitanja iz različitih područja funkcioniranja države. Odgovori na Upitnik uručeni su Europskoj komisiji 9. listopada 2003. godine.

Europska komisija 20. travnja 2004. godine donijela je pozitivno **Mišljenje (Avis)** o zahtjevu Hrvatske za članstvo u Uniji i predložila Europskom vijeću da donese odluku o otvaranju pristupnih pregovora s Hrvatskom.

Hrvatska je dobila **status službenog kandidata** za punopravno članstvo u EU-u na zasjedanju Europskog vijeća u Bruxellesu 18. lipnja 2004. godine. Europsko je vijeće na tom sastanku odlučilo da će početkom 2005. godine sazvati bilateralnu međuvladinu konferenciju radi započinjanja pregovora o pristupanju te je zadužilo Europsku komisiju da izradi Pretpristupnu strategiju za Hrvatsku.

U očekivanju datuma početka pregovora suglasje svih parlamentarnih stranaka u Hrvatskoj o pridruživanju Uniji Hrvatski sabor potvrdio je usvajanjem **Izjave hrvatskih parlamentarnih stranaka o početku pregovora Hrvatske i Europske unije** u prosincu 2004. godine te usvajanjem **Deklaracije o temeljnim načelima pregovora za punopravno članstvo Hrvatske u EU** u siječnju 2005. godine. Također, u siječnju 2005. Hrvatski sabor donosi

Izjavu Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske o zajedničkom djelovanju u procesu pregovora za članstvo u EU te Odluku o osnivanju Nacionalnog odbora kao radnog tijela Hrvatskoga sabora za praćenje pregovora o pristupanju Hrvatske Uniji.

Nakon odluke Europskog vijeća o **otvaranju pregovora** i sazivanju bilateralne međuvladine konferencije o pristupanju, pregovori su svečano otvoreni **3. listopada 2005.** godine održavanjem prve sjednice međuvladine konferencije između država članica EU-a i Republike Hrvatske.

Pregovori o pristupanju: Pregovori o pristupanju pregovori su o uvjetima pod kojima država kandidatkinja pristupa Europskoj uniji, a oni se načelno odnose na donošenje, primjenu i provedbu propisa EU-a. Nakon završetka pregovora država kandidatkinja s Unijom potpisuje Ugovor o pristupanju u koji su ugrađeni rezultati pregovora i time država kandidatkinja postaje država pristupnica. Pregovori o pristupanju čine središnji dio cjelokupnog procesa pristupanja EU-u, koji započinje podnošenjem zahtjeva za članstvo, a po okončanju pregovora završava potpisivanjem, ratifikacijom te stupanjem na snagu pristupnog ugovora.

Sudionici pregovora: Pregovaraju države članice EU-a i država kandidatkinja. Pregovaračka stajališta Unije u ime država članica zastupa predsjedavajući Vijeća EU-a, dok je Europska komisija zadužena za tehničku provedbu pregovora.

Na hrvatskoj strani pregovore je vodilo Državno izaslanstvo Republike Hrvatske za pregovore o pristupanju na čelu s ministrom vanjskih poslova i europskih integracija te Pregovaračka skupina za vođenje pregovora na čelu s glavnim pregovaračem. Pregovori se vode u sklopu bilateralnih međuvladinih konferencija na kojoj sudjeluju predstavnici država članica EU-a, s jedne strane, i

predstavnicima države kandidatkinje s druge. Na konferencijama sudjeluju i predstavnici Europske komisije.

Screening: Nakon formalnog otvaranja pregovora uslijedila je faza analitičkog pregleda i ocjene usklađenosti nacionalnog zakonodavstva države kandidatkinje s pravnom stečevinom Unije, poznatija kao screening. Osnovna je svrha screeninga utvrditi postojeće razlike u svakom poglavlju pregovora između zakonodavstva države kandidatkinje i europske pravne stečevine s kojom je do trenutka pristupanja u članstvo potrebno uskladiti nacionalno zakonodavstvo. Screening se provodi zasebno za svako poglavlje pregovora i omogućuje Europskoj komisiji i državama članicama da procijene razinu spremnosti države kandidatkinje za otvaranje sadržajnih pregovora u pojedinom poglavlju pregovora. Analitički pregled hrvatskog zakonodavstva započeo je nakon otvaranja pregovora u jesen 2005. godine, a završen je 18. listopada 2006. u uobičajenom roku od godinu dana.

Odluku o otvaranju pregovora u pojedinom poglavlju, ovisno o ocjeni spremnosti države kandidatkinje, donose države članice u okviru Vijeća EU-a jednoglasnom odlukom. Otvaranjem pregovora o pojedinom poglavlju započinje sadržajna faza pregovora tijekom koje se pregovara o uvjetima pod kojima će država kandidatkinja prihvatiti, primijeniti i provesti pravnu stečevinu EU-a u tom poglavlju. Sadržajni pregovori vode se na temelju pregovaračkih stajališta države kandidatkinje i Europske unije koja se izrađuju za svako poglavlje pregovora slijedom rezultata analitičkog pregleda (screeninga). Nakon postizanja dogovora između EU-a i države kandidatkinje o pojedinom poglavlju pregovora, uz ispunjenost preduvjeta za njegovo zatvaranje, ono se privremeno zatvara.

Obveze usklađivanja zakonodavstva. Kao zakonodavno tijelo Hrvatski je sabor imao značajnu ulogu u procesu pristupanja Hrvatske

Uniji. Jedan od važnijih datuma u tom procesu svakako je bio 4. prosinca 2001. godine, kada je Sabor donio Zakon o potvrđivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica te Zakon o potvrđivanju Privremenog sporazuma o trgovinskim i s njima povezanim pitanjima između Europske zajednice i Hrvatske. Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Hrvatska je preuzela obvezu implementiranja načela i pravila zakonodavstva EU-a u nacionalno zakonodavstvo. Postupak usklađivanja zakonodavstva RH provodi se u suradnji tijela državne uprave u pripremi zakonodavnih prijedloga i Hrvatskoga sabora pri donošenju zakona. Kako bi izravno sudjelovao u postupku usklađivanja zakonodavstva, Hrvatski je sabor 2001. osnovao Odbor za europske integracije s nadležnošću praćenja procesa usklađivanja. Od 1. prosinca 2001. tijela državne uprave u pripremi su zakonodavnih prijedloga kojima se usklađuje hrvatsko zakonodavstvo s pravnom stečevinom Unije obvezna priložiti ispunjenu Izjavu o usklađenosti i Usporedni prikaz podudarnosti odredbi prijedloga propisa s odredbama propisa EU-a.

Pravna stečevina EU-a: Pristupanje u članstvo Unije uvjetovano je prihvaćanjem svih prava i obveza na kojima se zasniva EU i njezin institucionalni okvir, obuhvaćenih pod pojmom pravne stečevine EU-a (franc. *acquis communautaire*). Navedena je pravna stečevina za potrebe pregovora o pristupanju podijeljena u 35 tematskih poglavlja koja se ujedno smatraju i poglavljima pregovora. Država kandidatkinja ne pregovara o pravnoj stečevini EU-a, nego o uvjetima i načinu njezina preuzimanja i primjene. Upravo stoga pregovori o pristupanju često se i ne smatraju klasičnim pregovorima, već procesom prilagodbe države kandidatkinje Europskoj uniji. Do ulaska u članstvo u EU-u svaka država kandidatkinja dužna je preuzeti cijelu pravnu stečevinu EU-a i biti sposobna za njezinu učinkovitu primjenu.

Ako država kandidatkinja do trenutka stupanja u punopravno članstvo zbog opravdanih razloga ne može u potpunosti prihvatiti i primijeniti pravnu stečevinu u pojedinom poglavlju pregovora, država kandidatkinja u pregovorima o tom poglavlju može zatražiti tzv. prijelazna razdoblja. To su dodatna vremenska razdoblja za potpuno usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU-a na određenom području i nakon pristupanja u članstvo. Potrebno je naglasiti kako prijelazna razdoblja za primjenu pravne stečevine mogu biti dogovorena i u interesu EU-a.

Poglavlja pravne stečevine EU – pregovaračka poglavlja:
Pregovori se vode, osim za poglavlje Institucije i Ostala pitanja, u okvirima 33 poglavlja pravne stečevine EU-a: 1. Sloboda kretanja robe; 2. Sloboda kretanja radnika; 3. Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga; 4. Sloboda kretanja kapitala; 5. Javne nabave; 6. Pravo trgovačkih društava; 7. Pravo intelektualnog vlasništva; 8. Tržišno natjecanje; 9. Financijske usluge; 10. Informacijsko društvo i mediji; 11. Poljoprivredni i ruralni razvitak; 12. Sigurnost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor; 13. Ribarstvo; 14. Prometna politika; 15. Energetika; 16. Porezi; 17. Ekonomska i monetarna unija; 18. Statistika; 19. Socijalna politika i zapošljavanje; 20. Poduzetništvo i industrijska politika; 21. Transeuropske mreže; 22. Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata; 23. Pravosuđe i temeljna ljudska prava; 24. Pravda, sloboda i sigurnost; 25. Znanost i istraživanje; 26. Obrazovanje i kultura; 27. Okoliš; 28. Zaštita potrošača i zdravlja; 29. Carinska unija; 30. Vanjski odnosi; 31. Vanjska, sigurnosna i obrambena politika; 32. Financijski nadzor; 33. Financijske i proračunske odredbe.

Radna tijela Sabora u procesu približavanja EU-u: U procesu su sudjelovala sva saborska radna tijela – razmatranjem i zauzimanjem stava, u okviru svojeg djelokruga, o zakonskim prijedlozima kojima se

hrvatsko zakonodavstvo usklađivalo s pravnom stečevinom EU-a. No tri su radna tijela sveukupnim svojim djelokrugom bila uključena u taj proces: **Odbor za europske integracije, Nacionalni odbor te Izaslanstvo Hrvatskoga sabora u Zajedničkom parlamentarnom odboru RH-EU.**

Odbor za europske integracije temeljem poslovničke obveze pratio je usklađivanje pravnog sustava Hrvatske s pravnim sustavom EU-a. Temeljem te zadaće razmatrao je sve zakonske prijedloge kojima se hrvatsko zakonodavstvo usklađivalo s pravnom stečevinom EU-a te je svoja izvješća s ocjenom usklađenosti prilagao raspravi na plenarnoj sjednici.

Nacionalni odbor osnovan je 2005. godine Odlukom Hrvatskoga sabora radi praćenja pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji. Zadaće Nacionalnog odbora bile su nadgledanje tijeka pregovora, davanje mišljenja i smjernica u ime Hrvatskoga sabora o pripremljenim pregovaračkim pozicijama Hrvatske, razmatranje i ocjenjivanje pregovaračkog djelovanja hrvatske Vlade.

Zajednički parlamentarni odbor Republike Hrvatske i Europske unije osnovan je kao novi oblik suradnje i političkog dijaloga Hrvatskoga sabora i Europskog parlamenta. Uspostavljen je Odlukom Europskog parlamenta iz ožujka 2004. i Odlukom Hrvatskoga sabora iz listopada iste godine. Time je realizirano načelo individualiziranog pristupa Europskog parlamenta Republici Hrvatskoj (do tada se suradnja odvijala u okviru skupine zemalja jugoistočne Europe). Zajednički parlamentarni odbor sastoji se od predstavnika jednog i drugog parlamenta, a predsjedavaju mu zajednički voditelji izaslanstava. Na sastancima se raspravljalo o aktivnostima i postignućima na ispunjavanju uvjeta za pristupanje Hrvatske EU-u i o aktualnoj problematici članica Unije i Hrvatske.

Od zatvaranja pregovora do pristupnog ugovora: **Europska komisija** objavila je **10. lipnja 2011.** godine da je **završila tehničke pregovore s Republikom Hrvatskom** i pozvala je države članice EU-a da donesu odluku o zatvaranju pregovora. Zeleno svjetlo Hrvatskoj dali su i europski čelnici. **Europsko vijeće**, koje čine **čelnici 27 zemalja članica EU-a**, okupili su se **23. i 24. lipnja 2011.** godine na, za Hrvatsku povijesnom, dvodnevnom summitu u Bruxellesu na kojem su **donijeli odluku o zaključenju hrvatskih pristupnih pregovora do kraja lipnja i potpisivanju pristupnog ugovora do kraja 2011. godine.**

Zatvaranjem posljednjih četiriju poglavlja pregovora 30. lipnja 2011. godine u Bruxellesu, Hrvatska je i službeno zatvorila pregovore s Unijom. Na međuvladinoj konferenciji o pristupanju na ministarskoj razini u Bruxellesu zatvorena su poglavlja: Tržišno natjecanje, Pravosuđe i temeljna prava, Financijske i proračunske obveze i Ostala pitanja. Pregovori su zatvoreni posljednjeg dana mađarskog polugodišnjeg predsjedanja EU-om te ih je s mađarske strane zaključio ministar vanjskih poslova Janos Martonyi, a Hrvatsku je na međuvladinoj konferenciji predstavljao potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Gordan Jandroković. Hrvatski pregovori, koji su službeno otvoreni 3. listopada 2005., ukupno su trajali 5 godina i nepunih 9 mjeseci. U poglavlju 35 – Ostala pitanja – utvrđeno je da će se pratiti hrvatsko ispunjavanje obveza do ulaska u punopravno članstvo. Europska će komisija provoditi uobičajeni monitoring kakav se provodio i u prijašnjim slučajevima. Veća pozornost posvetit će se trima poglavljima: Pravosuđu i temeljnim pravima, Tržišnom natjecanju i Pravdi, slobodi i sigurnosti. Za ta tri poglavlja Komisija će podnositi izvješća dvaput godišnje.

Ugovor o pristupanju: *Kada su pregovori o svim poglavljima zaključeni, Vijeće EU i zemlja kandidatkinja, na osnovi zaključaka*

pregovora, zajednički dogovaraju prijedlog ugovora o pristupanju EU. Prijedlog ugovora, prije potpisivanja, mora dobiti pozitivno mišljenje Europske komisije, suglasnost Europskog parlamenta, a Europsko vijeće na kraju treba donijeti jednoglasnu odluku o prihvaćanju nove države članice i njena zahtjeva za članstvo. Ugovor potpisuju najviši dužnosnici država članica EU i države pristupnice te se Ugovor upućuje u postupak potvrđivanja (ratifikacije) sukladno ustavnim odredbama svake od država potpisnica. Tek nakon završetka procesa ratifikacije ugovora o pristupanju u svim zemljama članicama, zemlja pristupnica postaje punopravnom članicom EU. Ugovor o pristupanju RH EU međunarodni je ugovor između država članica EU i RH. Njegovo sklapanje i stupanje na snagu pravna je pretpostavka za ostvarivanje članstva RH u EU i Europskoj zajednici za atomsku energiju

Europarlamentarci – zastupnici Europskog parlamenta 30. studenog raspravljali su te 1. prosinca 2011. godine glasovali o davanju suglasnosti Europskog parlamenta na pristupanje Hrvatske Uniji. Na sjednici Europskog parlamenta, na poziv njegova predsjednika Jerzyja Buzeka, nazočio je i predsjednik Sabora Luka Bebić s visokim saborskim Izaslanstvom. U Izaslanstvu su bili potpredsjednik Sabora Neven Mimica, potpredsjednica Hrvatskoga sabora Željka Antunović, predsjednica Nacionalnog odbora Vesna Pusić, voditeljica Izaslanstva Sabora u Zajedničkom parlamentarnom odboru RH i EU Marija Pejčinović Burić i predsjednik Odbora za međuparlamentarnu suradnju Milorad Pupovac. Zastupnici Europskog parlamenta velikom su većinom glasova odobrili Ugovor o pristupanju Hrvatske EU-u čime su otvorili put za njegovo potpisivanje 9. prosinca 2011. godine. **Glasovanju su pristupila 634 eurozastupnika, za pristanak su glasovala njih 564, suzdržanih je bilo 32, a protiv njih 38.** Nakon glasovanja svi su nazočni europski

parlamentarci počeli pljeskati, ustali su sa svojih mjesta i okrenuli se prema galeriji na kojoj je bilo Izaslanstvo Hrvatskoga sabora.

Vijeće EU-a potvrdilo je odluku Europskog parlamenta. Ministri vanjskih poslova 27 zemalja članica EU-a **5. prosinca 2011.** godine u Bruxellesu potvrdili su odluku Europskog parlamenta kojom se daje pristanak na potpisivanje Ugovora o pristupanju Hrvatske EU-u. Time su učinjeni svi formalni preduvjeti za potpisivanje Ugovora o pristupanju. Sastanak Vijeća EU-a održao se u atmosferi priprema za europski sastanak na vrhu koji se održao 9. prosinca 2011. godine u Bruxellesu.

Potpisivanje Pristupnog ugovora. Dana **9. prosinca, prije početka službenog dijela summita, održano je svečano potpisivanje hrvatskoga pristupnog ugovora**, a hrvatski čelnici potom su prvi put kao promatrači sudjelovali na europskom sastanku na vrhu. Hrvatska se od 9. prosinca 2011. godine smatra državom pristupnicom. Ugovor o pristupanju sastavljen je na 23 službena jezika EU-a i na hrvatskom jeziku. U ime Hrvatske Ugovor su potpisali predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović i predsjednica Vlade Jadranka Kosor. Od strane Europske unije Ugovor su potpisali najviši dužnosnici 27 država članica Unije. Redoslijed potpisivanja određen je abecedom i to po izvornom nazivu zemlje. Prva zemlja koja je potpisala ugovor bila je Belgija, a posljednja Velika Britanija. Na početku svečanosti održani su kratki govori predsjednika Europskog vijeća Hermana Van Rompuya i poljskog premijera Donalda Tuska, čija je zemlja predsjedavala Unijom u zadnjem polugodištu 2011. godine. Govore su održali i predsjednik Europske komisije Jose Manuel Barroso, predsjednik Europskog parlamenta Jerzy Buzek te predsjednik Josipović i premijerka Kosor.

Da bi Ugovor o pristupanju stupio na snagu, trebaju ga ratificirati (potvrditi) parlamenti država članica i države pristupnice.

Parlament Slovačke Republike prvi je parlament države članice EU-a koji je ratificirao hrvatski Ugovor o pristupanju 1. veljače 2012. godine. Nakon potpisivanja Ugovora o pristupanju Hrvatska je počela sudjelovati u radu tijela Vijeća EU-a i Europskog parlamenta kao aktivni promatrač. Prije potvrđivanja Ugovora o pristupanju većina država pristupnica provodi i referendum na kojem građani donose konačnu odluku o ulasku države u članstvo EU-a, a takav referendum održan je i u Republici Hrvatskoj 22. siječnja 2012. godine. Prema odredbama Ugovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji kao datum njegova stupanja na snagu utvrđen je 1. srpnja 2013. godine, pod uvjetom da ga sve članice Unije i Hrvatska ratificiraju u skladu sa svojim ustavnim odredbama, a svoje isprave o ratifikaciji polože kod Vlade Talijanske Republike do 30. lipnja 2013. godine.

Referendum o pristupanju Hrvatske EU: Referendum se provodio temeljem Odluke **Hrvatskoga sabora o raspisivanju državnog referenduma o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji od 23. prosinca 2011. godine.** Ova odluka Hrvatskoga sabora rezultat je konsenzusa svih parlamentarnih stranaka o punopravnom članstvu Hrvatske u EU-u. **Referendum o pristupanju Hrvatske EU** održan je u nedjelju **22. siječnja 2012. godine.** Svi hrvatski državljani s pravom glasa odlučivali su na biračkim mjestima u zemlji i inozemstvu zaokruživanjem na glasačkom listiću „za“ ili „protiv“. Referendumsko pitanje glasillo je: „Jeste li za članstvo RH u EU?“ Za pozitivan ishod referenduma, tj. za odluku o udruživanju, bilo je potrebno da najmanje polovina plus jedan birač od ukupnog broja birača koji su pristupili referendumu valjano zaokruži „za“. Prema službenim potpunim rezultatima Državnog izbornog povjerenstva glasovanju je pristupilo 1.960.231 ili 43,51 %, a glasovalo je (prema listićima) 1.959.564 birača. Važećim je utvrđeno 1.948.498 (99,4%) glasačkih listića. Nevažećim je proglašeno 11.066 (0,56%) glasačkih

listića. „Za“ ulazak RH u EU glasovalo je 1.299.008 (66,27%) birača. „Protiv“ ulaska glasovalo je 649.490 (33,13%) birača.

Ratifikacija Pristupnog ugovora u Hrvatskome saboru: Hrvatski sabor 9. ožujka 2012. godine jednoglasno je sa 136 glasova „za“ usvojio Zakon o potvrđivanju Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji.

SAŽETAK

1992. – međunarodno priznanje Republike Hrvatske

2000. – Zagrebački sastanak na vrhu

2001. – potpisan Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju

2003. – Hrvatska podnijela zahtjev za članstvo

2004. – Europska komisija donosi pozitivno Mišljenje o zahtjevu Hrvatske za članstvo u EU-u, Hrvatska dobiva status zemlje kandidata

2005. – počinju pregovori za članstvo

2011. – završeni pregovori za članstvo, Republika Hrvatska s Europskom unijom potpisala Pristupni ugovor, Hrvatska postaje država pristupnica, sudjeluje u radu europskih institucija (Vijeća EU-a, Europskog parlamenta) kao aktivni promatrač

2012. – održan referendum hrvatskih građana o članstvu Republike Hrvatske u Europskoj uniji, ratifikacija Pristupnog ugovora u Hrvatskome saboru

2012. i 2013. – postupak ratifikacije Pristupnog ugovora u 27 država članica Europske unije